

ΜΟΛΙΕΡΟΥ: Ο ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΘΕΑΤΡΟ - ΘΙΑΣΟΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΕΡΜΑΝ ΜΠΑΡ: ΤΟ ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

του κ. Σωκρ. Καραντινού

«Όλοι εκείνοι που ξέρουν να εκτιμούν το ταλέντο του Αργυρόπουλου περισσότερο από το ταχυτικό του κοινό που γεμίζει κατά σύστημα πάντοτε και σταθερά τη μισή σάλα του και του εξασφαλίζει την άνετη συντήρηση του μέτριου σε οικονομικές και καλλιτεχνικές αξιώσεις θιάσου του, όλοι οι φίλοι της τέχνης και του ελληνικού Αργυρόπουλου περιμεναν μ' ένδιαφέρον κι' ευχάριστη προδιάθεση την παράσταση του «Μισάνθρωπου», που την ανάγγειλε σαν μία παράσταση με αξιώσεις το θέατρο της οδού 11, πορφότος. Άληθινά, ο Αργυρόπουλος έρμηνευτής του Μολιέρου, και μάλιστα, του πιο επίσημου, του πιο σπουδαίου, του λεπτότερου και βαθύτερου και φιλολογικώτερου Μολιέρου, του «Μισάνθρωπου». Έπρεπε να είναι ένα μεγάλο γεγονός για το ελληνικό θέατρο. Μιά παράσταση που έπρεπε να γραφτεί με γλυπτή, γράμματα στα Ιστορικά του ελληνικού θεάτρου, έστω κι' αν για να σταθεί θάπρεπε να κουραστεί πολύ ο τεχνίτης θιασάρχης με τα λίγα μέσα που διαθέτει - δε θέλω να πώ τα υλικά - ώστε να στήσει σ' ένα επίπεδο άνεκό και τους άλλους γύρω του. Και ξέρουμε από άλλους, άλλους καλύτερους, δυστυχώς, καιρούς, ότι ο Αργυρόπουλος όταν θέλει να δουλέψει είναι σε θέση με τό τίποτα να κάνει μια καλή, σχετικά παράσταση. Άλλά τώρα ούτε τόσο να κάνει δεν ενδιαφέρεται, αφού δεν ενδιαφέρεται πια ούτε και για τον ίδιο τον εαυτό του. Έτσι, ο Μολιέρους που νομίζαμε πως θα ήταν μια άναπαυλα στην πρόχειρη ρουτίνα του θεάτρου του, δεν ήταν παρά ένα πρόχειρο παραγέμισμα του δραματολόγιου.

Το κακό της παράστασης άρχισε, νομίζω, από το Έργο, Δηλαδή, τη μετάφραση. Φοβούμαι ότι ο κ. Γιαννουκάκης δεν ήταν ο ένδεικνύμενος γι' αυτή τη δουλειά. Ξέρω πως πετυχαίνει

στις επιθεωρήσεις και τα καθημερινά έφημερα των έφημεριδων, αλλά είτε γιατί έχει φθαρεί από τη μηχανική αυτή υπηρεσία, είτε γιατί του λείπει η βαθύτερη δημιουργική πνοή, δεν κατάφερε να μας δώσει πολύ από τον φίνο - φίνο κι' όταν γίνεται χοντροστομος ή πεζός... - και ευστροφό Μολιέρο. Οι στίχοι του ξερι, οι ομοιοκαταληξίες του φτηνές, καμιά χάρη και πούθενά του στόμυλ το δαντελένιο και καθαρογραμμένο του γόλλου ποιητή. Οι χαριτωμένοι και τόσο χαρακτηριστικοί στο μολιερικό θέατρο διάλογοι που είναι ή πιο λεπτή μουσική του έντεχνου λόγου, δεν υπήρξαν πούθενά και ασφαλώς γι' αυτό δεν έφτασε μόνο ή σκημική έρμηνεία. Ο ίδιος ο Αργυρόπουλος, που με τόση μαεστρία κατάφερε να κρύψει το ξένο από πλαστικό αίσθημα και χωρίς εδωισθησία τεχνικό των στίχων, δε μπόρεσε να έχει στόμυλ. Τα πάρα πέρα, νομίζω, δεν συζητούνται. Λόγια και φορεσιές τυχαία και μοιραία. Καμιά φορά καραγκυνοζήλεια σαν εκείνα των δυο μαρκήσιων που παίζανε οι κ. κ. Α. νιακτορίδης και Κωνσταντάρας, μάλιστα του τελευταίου που δεν περιοριζόταν να εμφανίζει τον άταιρίαστο με την παράσταση εαυτό του, παρά ήθελε να «παίξει» κάνοντας τα ακατανόητα και άσημα εκείνα καμώματα με τα χέρια, τα γέλια και τη φωνή. Και ο Μολιέρους έκανε φτερά από την παράσταση κι' ούτε ο κόσμος, ο πολύς, δε βρήκε, το έλάχιστο, εκείνο τό γέλιο που άλλες φορές με θεμιτά ή άθεμιτα μέσα έζει να του προσφέρει ο Αργυρόπουλος. Νομίζω πως αυτή τη φορά και το ίδιο το κοινό του θα έφυγε άπογοητευμένο.

«Το κοντσέρτο» του Χέρμαν Μπαρ που άνέβασε, δεύτερο Έργο στη φετινή περίοδο, το Βασιλικό Θέατρο, είναι ένα πολύ χαριτωμένο και σωστά ψυχολογημένο κομμάτι, που μπορεί να

μάς είναι λίγο ξένο, επειδή έχει πολύ άπ' τη βιεννέζικη χάρη κι' αγαθότητα. Έπειτα ο ύπος του μεγάλου καλλιτέχνη που γύρω του πλέκεται όλος ο μύθος της κωμωδίας μάς είνε σχεδόν άγνωστος, ενώ για άλλα μέρη θα μπορούσε να κριθεί, όπως και άλλοι κληρη ή κωμωδία, σαν... τριμμένο. Ο τόντορος Φράντς Γιούρα ακόμα, είναι ένας τύπος που δύσκολα θα τον έφτανταζόμαστε έμεις, ενώ έχει πολλή αλήθεια μέσα του και δεν είναι καθόλου τέπος φτιαχτός, όπως δείχνεται σ' έμάς στο φαινόμενο. Είναι πρόιόν πολιτισμού που - είναι φυσικό - δεν έχουν σύγχρονα. και τώρα, όλοι οι λαοί.

Δε θέλω καθόλου να πώ ότι άν. τιπροσωπεί μια καθολική άποψη κι' ότι οι πολιτισμένοι σύζυγοι... φέρονται όλοι όπως στο Έργο του Μπαρ. Ίσια... ίσια. Κι' ο συγγραφέας ο ίδιος για να μην ξενιστεί πολύ, άρχίζει να τον στήνει στη σκηνή σαν παράξενο τύπο, ως και λίγο σαν... τρελλάο. Στην κοινή γνώμη τουλάχιστο. Ωστόσο γρήγορα ξεχνιέται γιατί ή ώραία και καθόλου άφιλοσόφητη και άμυχαλόγητη ανάπτυξη του Έργου δημιουργούν μιάν αδύπαρκτα κατάσταση. Άραιότατα γραμμένος είναι κι' ο τύπος της Μαρίας, της γυναικάς του καλλιτέχνη, ως και το ζευγάρι των χωρικών, που κι' αυτόι πάμ μπορεί να μάς ξενίζουν έμάς λιγάκι για τους ίδιους λόγους που άνάφερα παραπάνω. Άλλά και οι τύποι της κ. Γιούρα και της οικονόμου, καθώς και των ξετρελαμένων με τον παινιστά μωθητριών του, είναι όλοι άραιότατα στημένοι από τον συγγραφέα.

Η παράσταση αυτή καλοτύχησε. Καί αν έξαιρέσει κανείς το βαρύ και άταιρίαστο προς τον χαρακτήρα του Έργου σκημικό, τό μουντό της δεύτερης πράξης και το παράλογο και άνεξηγητο γλυκανάλατο της πρώτης (προς

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 10)

ΜΟΛΙΕΡΟΥ: Ο ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΟΣ ΧΕΡΜΑΝ ΜΠΑΡ: ΤΟ ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 6)

κι' αν βγάλει τις σκηνές των μωθητριών, που ώστόσο καλά παιζόμενες θα μπορούσαν να δώσουν μιάν ώραία σκουντιά στην εξέλιξη της παράστασης, θα μπορούσε κανείς να χαρεί τους διαλεχτούς ήθοποιούς που γλέντησαν τό ώραίο έργακι.

Από την ομάδα των νέων ήθοποιών που έπαιξαν τις μωθητρίες, νομίζω πως πρέπει να ξεχωρίσει κανείς στο μικρό της ρόλο τη δεσποινίδα Νικηφοράκη - αν δεν κάνω λάθος - που όποδύθηκε μιά ξένη. Άλλά πόση χαρά δεν αισθανθήκαμε, βλέποντας την Παπαδάκη να στήνει Έτσι ώραία και άπλά τό ρόλο της Μαρίας Χάιγκ; Είναι ώραίες ο άθλος της - και νομίζω πως πρέπει κανείς αυτό να τό άποδώσει και στο σκηνοθέτη, όπως για κάθε κακό από τό σκηνοθέτη ξέρουμε να γυρεύουμε εύθους - που ενώ έχει γενικά σαν ήθοποιός ένα άσύτηρό στόμυλ μοιραία, στην άπλάστη συνήθως θεατρική μας εκθήλωση, κατανάει να γίνεται κανέρας στους καλλιτέχνες, ή Γαπαδάκη μπόρεσε να λευτερωθεί άπ' τό στερεοποιημένο της αυτό καλοτύπι και να μάς δώσει με άφάνταστη άπλότητα και φυσικότητα, αλλά φυσικότητα - και τό όπογραμμίζω αυτό - που δεν της έλειπε καθόλου ή φόρμα, ο ρυθμός και ή πλαστικότητα, τό ρόλο της γυναικάς του καλλιτέχνη. Άρθρωση, κορμωσασιά, κίνηση ήταν ρυθμός και ώμορφιά. Κι' εκείνοι που για να χαρούην δεν έχουν ανάγκη από πολλά καμώματα και ζόπετσα έφρα, στην εύτελή σχετικά αυτή παράσταση, μπόρεσαν να χιρούνη τη διαλεχτή ελληνίδα ήθοποιό. Μου μένουν ξεχωριστά στην έντύπωση μου ή άπλη σκηνή των λευλουδιών στην πρώτη πράξη, καθώς και οι σκηνές της γ' πράξης κ' ιδιαίτερα εκείνη με τον άντρα της των καλλιτέχνη, που από τό άπλό τους διδόμενο κινάει κανείς για να σκεφτεί πόση αισθητική προγμάτωση με πληρότητα και περιεχόμενο δε θα μπορούσε να δώσει ή Παπαδάκη σέ, άλλες εύνοικώτερες περιστάσεις άπ' αυτή.

Τα ίδια άπάνω - κάτω θα μπορούσε να πεί κανείς και για τό Γ'ληνό που είναι, τό ίδιο, ένας έξχωριστός ήθοποιός. Μόνο που αυτός μπόρεσε λιγώτερο να σπάσει τό δικό του τό καλοτύπι, επειδή κι' αυτός έχει ένα προσωπικό στόμυλ που συχνά τό γίνεται «μηνέρας». Σ' αυτό έφτασε λίγο - πολύ και ο ρόλος που δεν ήταν έντελώς της ίδιοςονκροσίας του! (όπως μάθαμε να λέμε). Άλλά και μ' αυτό δεν θέλω καθόλου να πώ ότι δεν έδωσε τό

ρόλο πλούσια, χαρακτηριστικά και σε πολλά - πολλά σημεία, έξαιρετικά, όπως στην γ' πράξη, στο διάλογο με τη γυναικά του.

Μά και ο Δενδραμής στάθηκε στο ίδιο επίπεδο κι' είχε την ίδια έπιτυχία, τυποποιώντας τον ρόλο του αυζύγου, και κοντά τους ή Μαυλιδού, που μ' όλη της τη χάρη, θα χρειαζόταν ίσως λιγάκι να είναι πιο στέρη στις περιπέτειές της με τόι καλλιτέχνη και όχι σαν πρόβατο άπολλώως-λεπτομέρεια μέσ' την πετυχημένη έμφάνισή της - κι' ο Δεστούλης με την Μουστακά στοίς ρόλους με τον χωριάτικο ζευγαριού, κι' ή Μαρσέλλου στο ρόλο της οικονόμου. Η Μαρία Άλκαίου, δροσερή έμφάνιση, είναι ακόμα νέα και δεν μπορεί ν' άπικουσταλλάσει τό φόρμα τό παιζιμό της. «Ότι οι διαλεχτοί ήθοποιοί μπόρεσαν να δώσουν τόσο πού έδωσαν, είναι άσφαλώς ύπέρ του σκηνοθέτη, όσο κι' αν νομίζω πως τό Έργο του δεν πήγε πάρα πέρα, ίσως να δώσει μιά προσωπική σφρογίδα, και να δώσει μιά ολοκληρωμένη πραγματοποίηση με πνεύμα ένιαίο. Η έμπνευση νομίζω ότι του έλειψε και ή άντινομία που ύπηρεχάσε σα σκημικό και Έργου, ήπηρεχάσε από τό φως, τό ήμίφως ήπληαθή. που είναι άταιρίαστο στο χαριτωμένο παγγίνδι του συγγραφέα και είχε τάση θαρείς ν' άποκομίσει τό κοινό: έκει που χρειαζότανε να τό φαντάζει, και σ' άλλες λεπτομέρειες. Άλλά τό κυριώτερο, εκείνο που ένοχλούσε έξαιρετικά, ήταν ή άένωση και άκατάπαστη μετατόπιση των ήθοποιών που δεν έμεναν ούτε μιά στιγμή ήσυχοι κι' έσυνδρόμωνε τό παιζιμό τους με πληθωρικές κινήσεις που ζαλιζούν τον θεατή. Είναι μιά ξεπερασμένη αντίληψη ότι ο ήθοποιός πρέπει να κουνιέται πολύ και να μη κίβεται ήσυχος για ά... πλουτίζει. τη δράση, κι' όλο κάτι πρέπει να κάνει - βλέπε και τό κέντημα της Μαρίας, μέσ' την άναμυμπύλα της δράσης του μούθου και την άνήσυχη άτμόσφαιρα - για να μην... ύπάρχουν κενά. Είναι όμως σίγουρο πως ο καλλιτέχνης πρέπει με τ' άπλούστερα μέσα και βγάζοντας μιά συνιστομένη από τον πληθωρισμό της ζωής να έρμηνεύει μ' έντονο χαρακτήρα τό νόημα της. Άντιθετη άποψη πρός τό παρά φύση παραφόρτωμα που είδαμε στο Βασιλικό.

Γενικά, ή παράσταση του «Κοντσέρτου» κάνει μιά εύχάριστη βραδυά κι' αυτό είναι κάτι. Τελιώνοντας, νομίζω πως ή μετάφραση του κ. Κουκούλα ήταν με πολύ νόημα και χάρη καμωμένη κι' ή συμβολή της - στα καλά της παράστασης σημαντική.

ΣΩΚΡ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ